



LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2020. gada 14. septembrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Aldis Laviņš un Gunārs Kusiņš,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Salacgrīvas novada domes (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 163/2020) un tā papildinājumus (reģ. Nr. 1027),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pielikuma “Administratīvās teritorijas, to administratīvie centri un teritoriālā iedalījuma vienības” 23.1, 23.2., 23.8., 23.12. un 23.13. apakšpunktu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 91. un 101. pantam, kā arī Eiropas vietējo pašvaldību hartas (turpmāk – Harta) 4. panta sestajai daļai un 5. pantam.

2. Apstrīdētās normas noteic, ka Limbažu novadā ietilpst Ainažu pagasts, Ainažu pilsēta, Liepupes pagasts, Salacgrīvas pagasts un Salacgrīvas pilsēta.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pašvaldības domes pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19. panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. un 6. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei un Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 7. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir pašvaldības domei. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likuma 18. panta ceturtās daļas 1. punkts noteic, ka pieteikumam pievieno koleģiālās institūcijas lēmumu, ja pieteikumu iesniedz koleģiāla institūcija. Savukārt atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta trešās daļas otrajam teikumam koleģiālas institūcijas pieteikumu paraksta tās vadītājs.

Pieteikumam ir pievienots Salacgrīvas novada domes 2020. gada 6. jūlija lēmums Nr. 259 par pieteikuma iesniegšanu Satversmes tiesā. Pieteikumu ir parakstījis Salacgrīvas novada domes priekšsēdētājs.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta trešās daļas otrā teikuma un ceturtās daļas 1. punkta prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19. panta pirmo daļu pieteikumu Satversmes tiesā pašvaldības dome var iesniegt tikai tad, ja apstrīdētais akts aizskar attiecīgās pašvaldības tiesības. Savukārt Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts prasa norādīt pieteikumā juridisko pamatojumu.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka, lemjot par to, vai pašvaldības dome ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ir jāpārbauda, vai pieteikuma iesniedzēja ir pamatojusi viedokli, ka apstrīdētais akts aizskar attiecīgās pašvaldības tiesības. Proti, vai no tām normām, atbilstība kurām tiek apstrīdēta, izriet tiesības konkrētajai pašvaldībai un vai apstrīdētā norma aizskar šīs tiesības, tas ir, rada tieši pašvaldībai kādas nelabvēlīgas sekas (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 16. aprīļa lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2007-21-01 5. punktu*). Tādējādi pašvaldības domei pieteikumā ir jāpamato, ka apstrīdētā norma rada vietējās pašvaldības tiesību aizskārumu.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētās normas aizskar tās tiesības, jo ar apstrīdētajām normām Salacgrīvas novada administratīvajā teritorijā šobrīd ietilpstošās teritoriālā iedalījuma vienības pievienotas Limbažu novadam. Salacgrīvas novads kā atsevišķa teritoriālā vienība tiekot likvidēts, kas būtiski pasliktinot novada iedzīvotāju situāciju, kā arī samazinot viņu tiesības regulēt savu dzīvi un saglabāt savu lokālo identitāti. Pieņemot apstrīdētās normas, neesot notikušas pienācīgas konsultācijas ar Pieteikuma iesniedzēju un tās iedzīvotājiem. Tādējādi apstrīdētās normas neatbilstot Satversmes 1., 91. un 101. pantam, kā arī Hartas 4. panta sestajai daļai un 5. pantam.

7.1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz atzīt apstrīdētās normas par neatbilstošām Satversmes 91. pantā ietvertajam vienlīdzības principam. Pēc Pieteikuma iesniedzējas ieskata, apstrīdētās normas paredz atšķirīgu attieksmi pret Salacgrīvas novada iedzīvotājiem, liedzot tiesības pašiem regulēt noteiktu

savu dzīves daļu, salīdzinājumā ar citu, piemēram, Saulkrastu, Līvānu, Valkas novadu iedzīvotājiem, kuriem šādas tiesības saglabātas. Tādējādi no pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja vērsusies Satversmes tiesā, jo no apstrīdētajām normām izriet atšķirīga attieksme pret tās iedzīvotājiem.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka vienlīdzības principa uzdevums ir nodrošināt, lai tiktu īstenota tāda tiesiskas valsts prasība kā likuma aptveroša ietekme uz visām personām un lai likums tiktu piemērots bez jebkādam privilēģijām (*sk. Satversmes tiesas 2019. gada 7. novembra sprieduma lietā Nr. 2018-25-01 16. punktu*). Vienlīdzības princips liedz valsts institūcijām izdot tādas normas, kas bez saprātīga pamata pieļauj atšķirīgu attieksmi pret personām, kuras atrodas vienādos un pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos. Šis princips pieļauj un pat prasa atšķirīgu attieksmi pret personām, kuras atrodas atšķirīgos apstākļos, kā arī pieļauj atšķirīgu attieksmi pret personām, kuras atrodas vienādos apstākļos, ja tai ir objektīvs un saprātīgs pamats (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 11. oktobra sprieduma lietā Nr. 2017-10-01 18. punktu*). Vienlaikus, vērtējot kādas tiesību normas atbilstību vienlīdzības principam, jāņem vērā tiesiskās attiecības, ko šī norma regulē (*sk. Satversmes tiesas 2019. gada 17. decembra sprieduma lietā Nr. 2019-03-01 10. punktu*).

Apstrīdētās normas regulē tiesiskās attiecības starp diviem publisko tiesību subjektiem – pašvaldību un valsti. Pašvaldība ir atvasināta publisko tiesību juridiskā persona, kas atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 1. panta 2. un 6. punktam īsteno pastarpināto pārvaldi. Saskaņā ar šā likuma 10. panta ceturto daļu valsts pārvaldei, īstenojot valsts pārvaldes funkcijas, nav savu interešu. Pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, ka Satversmes 91. pantā ietvertais vienlīdzības princips būtu attiecināms uz pašvaldību kā publisko tiesību juridisko personu.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 91. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

7.2. Pieteikuma iesniedzēja lūdz atzīt apstrīdētās normas par neatbilstošām Satversmes 1. un 101. pantam, kā arī Hartas 4. panta sestajai daļai un 5. pantam. Pieteikumā ir ietverts juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību minētajām augstāka juridiska spēka tiesību normām.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 1. un 101. pantam, kā arī Hartas 4. panta sestajai daļai un 5. pantam atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

8. Pieteikumā ir norādīta Pieteikuma iesniedzēja un institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, kā arī ietverts lietas faktisko apstākļu izklāsts un prasījums Satversmes tiesai. Pieteikumam ir pievienoti Satversmes tiesas likuma 18. panta ceturtās daļas 2. punktā norādītie dokumenti.

Līdz ar to pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pielikuma “Administratīvās teritorijas, to administratīvie centri un teritoriālā iedalījuma vienības” 23.1, 23.2., 23.8., 23.12. un 23.13. apakšpunkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 101. pantam, kā arī Eiropas vietējo pašvaldību hartas 4. panta sestajai daļai un 5. pantam” pēc Salacgrīvas novada domes pieteikuma (pieteikums Nr. 163/2020).

2. Atteikties ierosināt lietu par Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pielikuma “Administratīvās teritorijas, to administratīvie centri un

teritoriālā iedalījuma vienības” 23.1, 23.2., 23.8., 23.12. un 23.13. apakšpunkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. pantam.

3. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – **līdz 2020. gada 16. novembrim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Sanita Osipova